

actualitatea

Mircea Mihăies

CONTRAFORT

PRIVESC fotografia unui bărbat tânăr, zâmbitor, relaxat. O fotografie de vedetă de cinema – un fel de Anthony Perkins *in his prime*. Cel care a stat în spatele obiectivului camerei se pricepe să surprindă nu doar figura omului, ci și atmosfera înconjurătoare. În depărtare, straturi de nori asigură contrastul cu fața deschisă, ademenitoare, creând un fundal ce le-ar fi plăcut romanticilor italieni. Îmbrăcăminte sobră (se vede doar partea de sus), trimite și ea la un anumit timp – anii '50-'60, epoca puloverelor rulate sau semirulate pe gât. „Barba de trei zile” contribuie în egală măsură la spectaculozitatea bine ambalatului produs de marketing. Alături de fotografie, un text oferă elementele ajutătoare: „Unul dintre cei mai profunzi și talentați gânditori conservatori ai noștri la ora asta, Mircea Platon...” Promițator, mai mult decât promițator – deși în calitatea mea de „centrist” îmbătrânit în rele, am un recul involuntar și atunci când aud de „stângiști”, și de „dreptaci”, două specii de care mă feresc ca de foc.

Googlez și descopăr că personajul din fotografie a publicat până acum patru cărți. Sunt apărute la edituri marginale, dar asta nu contează prea mult. Mai supărător, eufonic vorbind, e titlul uneia dintre ele, *Cine ne scrie istoria*. Chiar, nene, cine?! Pe altele două nu le-aș citi, din cauza felului în care sunt prezentate pe internet. Titlul uneia e *Ortodoxia pe litere – îndreptar de fundamentalism literar*. În materie de „îndreptare” m-am oprit la Cioran (iar dacă vreau să mă amuz, îl citesc pe Mircea-Horia Simionescu!) În privința fundamentalismului – fie și literar – nu sunt eu omul... Despre *A treia forță: România profundă* n-am de spus, pe urmele lui Caragiale, decât atât: a se slăbi...

Ar mai fi *Les aventures critiques d'un poète dans le Siècle des Lumières / Aventurile critice ale unui poet în Secolul Luminilor*, musai bilingvă și... profundă, de vreme ce e dedicată lui Jean-Baptiste-Louis de Gresset, autorul unui poem despre aventurile într-o mănăstire de maici ale unui papagal, pe care profesoara noastră de la facultate ni-l dădea drept exemplu de filipică tocmai la adresa valorilor convenționale, conformiste, conservatoare (ca să epuizez triada bunului *necon*...). Chiar aș fi curios să văd cum se înșurubează istoria lui Vert-Vert în concepția inflexibilă a celui despre care mai aflu că „denunță nociva stângă și falsa dreaptă, atrage atenția asupra riscurilor care pândesc noua generație, se declară «populist» (în sensul de aparținător poporului), critică «elita» și ideea de «intelectual», nu dă sfaturi, nu dă rețete, dar îndeamnă: nimic fără Dumnezeu!” Dacă nu mă înșel, în poemul lui Gresset și-a găsit inspirația și Offenbach, atunci când a compus opera ce povestește avatarurile papagalului mort de constipație...

Trecă-meargă ideea de „denunț” al „stângii nocive” și-al „falsei drepte.” Bine le face! A fi însă „populist”, „antielitist” și „antiintelectual” și, totodată, pătruns până în ultima fibră de ideea de Dumnezeu, mie îmi sună de-a dreptul... fundamentalist. Primul (și ultimul) lucru la care mă gândesc – dacă mai punem și partea cu „profunzimea” – e *comunismul mistic*. Sau *fascismul*, la fel de „mistic” și el. Ceea ce nu e, totuși, o contradicție în termeni: ce altceva au fost Lenin și Stalin (în cazul lui Djugașvili, lucrurile chiar se înădădesc comic: un seminarist ajuns mai-mare peste slujitorii lui Anticrist!)

N-am să insist prea mult pe aceste prostioare, c-așa e în democrație: e loc pentru toată lumea! Simt însă nevoia să-mi înăspresc glasul descoperind că acest nou apostol al „profunzimilor românești” nu e cu nimic mai breaz decât tumătorii din vremea lui Ceaușescu. Și măcar de-ar turna fără să mintă! Aflat la studii în America, omul s-a pus gospodărește pe treabă. A identificat un intelectual-sponsor, a cărui bunăvoință a obținut-o și

De ce suntem atât de ticăloși?

cărui a început să-i furnizeze informații despre lumea din care provine. E vorba, în cazul de față, de Paul Edward Gottfried, autorul câtorva cărți de politicologie. Profesorul de la Elizabethtown College nu e chiar fitecine în lumea teoriei politice și a „paleoconservatorismului.” În ciuda prestigiului, Paul Gottfried ni se dezvăluie drept un om frustrat. Iată-l cum scrie, într-un recent articol în care amestecă adevăruri de valabilitate generală și înduioșătoare suferințe personale: „Un tânăr prieten român, care-mi traduce cărțile în limba lui, mi-a trimis de curând cea mai recentă carte a lui Vladimir Tismăneanu, gânditor social român și profesor de științele guvernării la Universitatea din Maryland. *Fantasies of Salvation* e o carte subțire, discursivă apărută la Princeton University Press. Aceeași editură mi-a tipărit și cartea *After Liberalism*, dar ulterior editorii au găsit analizele pe care le făceam multiculturalismului insuficient de progresiste pentru a justifica publicarea celorlalte lucrări ale mele.”

Până aici, semnalez trei inexactități și o frustrare. Prima inexactitate: *Fantasies of Salvation*, apărută în 1998 (tradusă în românește, în 1999, la Editura Polirom, cartea a făcut între timp și o spectaculoasă carieră internațională) nu e „cea mai recentă” („the latest”) publicație a lui Vladimir Tismăneanu. A doua: nu e o carte „discursivă”, în sensul general – și în română, și în engleză – al acestui cuvânt. Dimpotrivă, e un volum ce studiază, folosind tehnica razelor concentrice, câteva din miturile care au făcut și fac ravagii în Europa de după căderea comunismului. În fine, nu e nici „subțire”: e o carte de 220 de pagini, tipărită cu litere mici, ceea ce cred că ar corespunde unui manuscris de aproximativ trei sute de pagini-standard. Asta dacă dl Gottfried nu va fi dat un sens figurat cuvântului. Dar atunci ar fi trebuit să facă și demonstrația „subțiririi” de substanță a volumului. În locul domniei sale, n-aș fi folosit nici în ruptul capului argumentul cantitativ, de vreme ce cărțile pe care i le-am putut identifica pe site-ul amazon.com au, în ordine, următoarele numere de pagini: 158, 208, 200, 154, 196! Amănunte, veți spune. Nu tocmai. Cine se arată atât de relaxat în manipularea datelor și a cuvintelor, dar emite judecăți definitive, numi trezește neapărat încrederea. Și, în plus, stilul e omul!

Las deoparte și disperarea – poate legitimă – a intelectualului cărui a o editură de prestigiu planetar refuză să-i mai publice cărțile. Nu discut nici perspectiva d-lui Gottfried asupra cărții lui Vladimir Tismăneanu, de vreme ce e doar un atac puternic ideologizat, pur emfatic, departe de adevărurile factuale și de pozițiile rezonabile (din punctul meu de vedere) asupra tumultuoasei

istorii europene a ultimelor decenii. E șocantă însă ușurința cu care dl Gottfried preia și ridică la rang de adevăr absolut informațiile puse pe tavă de sicofantul de ultimă oră: „Potrivit prietenului meu român, Mircea Platon, cruciada lui Tismăneanu și a cercului său împotriva Dreptei tradiționale (dar nonexpansioniste) a fost cea care le-a îngăduit lui Corneliu Vadim Tudor și Partidului România Mare să treacă în uitare colaborarea cu Ceaușescu și să formeze o mișcare naționalistă agresivă.”

Recunosc că în prima clipă am izbucnit în râs: chiar așa, domnu' Platon, chiar așa?! V-o fi prieten dl Gottfried, dar cu adevărul stați prost de tot... Despre care Tismăneanu vorbiți? Despre apropiatul lui Corneliu Coposu și-al ideologiei sale nu tocmai de stânga? Despre cel pe care, recent, îl defineați drept un „guru al dreptei «populare»”? Despre neîmpăcatul adversar al ideologiilor extremiste? Despre subiectul atâtor atacuri ignare desfășurate tocmai în revistele lui Vadim Tudor? Sau despre intelectualul a cărui strălucire nu vă lasă să motăiați pe prăfuitele bucoavne interbelice? Pe ce vă bazați când deschideți atât de larg baierile dezinformării? Ce probe aveți? Unde și când a atacat Vladimir Tismăneanu „dreapta tradițională”? La ce personaje, evenimente, formațiuni politice faceți trimitere?

Există măcar o singură frază în opera deja vastă a lui Vladimir Tismăneanu care să susțină, fie și perifrastic, o asemenea gogomanie? Poate-ați uitat că Vadim a fost creat de Petre Roman și Iliescu tocmai cu scopul de a-i discreditat pe intelectualii critici din categoria lui Vladimir Tismăneanu! Ca unul care-i cunosc suficient de bine scrisul, care am petrecut cu el mii de ore discutând despre viața publică și politică a României, inclusiv a celei interbelice, depun, cu toată seriozitatea, mărturie că ne aflăm în fața unor invenții născute din ură personală, frustrare și resentiment.

Nu pot să nu mă întreb, confruntat cu asemenea acte de mistificare grosolană, de ce-om fi noi, românii (și cu atât mai abitur „românii profunzi”) atât de defectivi? De ce, atunci când avem de ales între adevăr și minciună, alegem minciuna? De ce preferăm ticăloșia onoarei? Ce ne împinge spre turpitudine, înșelătorie, lingușeală scabroasă, calcarea în picioare a minimei demnități? Mi-am pus speranța că o dată cu dispariția generației estropiate moral de experiența comunistă vom asista la renașterea unei României a tinerilor ce respiră doar pentru adevăr. Iată că, zi după zi, lista „netrebniciei românești” se îngroașă cu personaje recrutate tocmai dintre cei a căror lipsă de Dumnezeu nu e indusă din exterior, ci produsă de propria, deplorabilă „profunzime”. ■

Colocviile romanului

IN PERIOADA 24 - 25 aprilie 2009 la Alba Iulia s-au desfășurat *Colocviile romanului românesc contemporan*, având ca organizatori: Consiliul Județean Alba, Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Alba Hunedoara, Biblioteca Județeană „Lucian Blaga” Alba și Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia.

La acest eveniment-dezbatere au participat scriitori și critici literari. Cele două sesiuni ale colocviilor s-au încheiat cu decernarea premiilor

Colocviilor romanului românesc contemporan - Alba Iulia 2009. Astfel:

● Titlul de senior al romanului românesc contemporan a fost conferit prozatorului **Nicolae Breban**.

● Premiul pentru roman a revenit profesorului **Filip Florian** pentru romanul *Zilele regelui*.

● Premiul pentru debut în roman a fost acordat profesoarei **Ruxandra Ivăncescu** pentru romanul *Marianon sau adevărata istorie a descoperirii lumii noi*.

● Premiul pentru exegeză românească a revenit eseistei **Simona Sora** pentru studiul *Regăsirea intimității*.

Juriul a fost format din Irina Petraș (președinte), Dora Pavel, Sanda Cordoș.